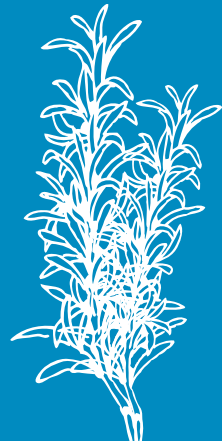

I. évfolyam 1. szám 2012. május

BerzelBlatt

Die offizielle Zeitung der Deutsche Selbstverwaltung Berzel
A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat hivatalos lapja

BEGRÜSSUNG

Sehr geehrte Leser und Leserinnen!

Wir begrüßen Sie anlässlich der ersten Erscheinung der offiziellen Zeitung der Deutschen Selbstverwaltung Berzel, das BerzelBlatt. Warum hat die Erstellung einer eigenen Ausgabe formuliert werden können? Was für einen Zweck haben wir mit der Erscheinung der selbständigen Zeitung?

Einerseits ist unsere Absicht die Anzeige der Nachrichten und der Informationen, die das Leben der ungarndeutschen Nationalität betreffen, und lokale, regionale, überregionale Veranstaltungen vorzustellen und beliebt zu machen. Andererseits möchten wir noch die auffindbaren Werte wegen der Abhaltung unserer schwäbischen Traditionen weiterleiten, welche die Nachzeit in der Spalte des Blattes erscheinend speichern kann. Wir möchten den Leserstoff für alle Alterstufen von Jungen bis Alten geben. So grosses Material kann nur in eine selbständige Zeitung hineingehen. Wissen, und glauben, dass Berzel/Ceglédbercel viele Sagenwahren und eine Menge meldende Schätze hat.

Die Aufgabe, darauf wir untergenommen zu haben, ist nicht wenig, weil wir die Zeitung von Zeit zu Zeit mit Inhalt füllen müssen, und wir müssen über den Termin, was wir aufstellen, fertigmachen und auftreten. Die Zeit wird entscheiden, ob wir unser Unternehmen über lange Zeit leisten können.

Dieses erste Exemplar haben wir für Sie gemacht. Nehmen Sie liebvoll an. Wir hoffen, dass wir die folgende Zeitung mit Ihrer Hilfe zusammen bearbeitet können. Wir warten auf ihre wertvolle Materialien (Fotos, Erzählungen, Berichte, Diplomarbeit, Reporte) an die Adresse unserer Redaktion.

Szabolcs Farkas, Vorsitzender
Deutsche Selbstverwaltung Berzel

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasók!

Köszöntjük Önöket a BerzelBlatt, a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat hivatalos lapjának első megjelenése alkalmából! Miért fogalmazódott meg bennünk egy saját kiadvány létrehozása? Mi a célunk az önálló újság megjelentetésével?

Célunk egyrészt a magyarországi német nemzetiség életét érintő hírek, információk közlése, a helyi, regionális, megyei és országos rendezvények bemutatása és népszerűsítése. Másrészt szeretnénk helybeli sváb hagyományaink megtartása érdekében a még fellelhető értékeket megmenteni és továbbadni, melyek e lap hasábjain megjelenve az utókor számára is megőrizhetők. Szeretnénk minden korosztálynak olvasnivalót nyújtani, a gyermekektől az idősekig. Ekkora mennyiségű anyag pedig csak egy önálló újságba fér bele. Tudjuk és hisszük, hogy van sok mondanivaló és rengeteg közlésre méltó kincs Ceglédbercelen!

A feladat, amelyet vállaltunk, nem kevés, hiszen időről időre meg kell tölteni az újságot tartalommal, és a saját magunk szabta határidőre elkészülni, megjeleníteni. Az idő majd eldönti, hogy hosszú távon tudjuk-e teljesíteni vállalkásunkat.

Ezt az első számot Önöknek készítettük, fogadják nagy szeretettel! Reméljük, hogy a következő számot már az Önök segítségével együtt szerkesztjük! Várjuk értékes anyagaikat (fényképeket, elbeszéléseket, beszámolókat, szakdolgozatokat, riportokat) szerkesztőségünk címére!

Farkas Szabolcs elnök
Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat

NACHRICHTEN - HÍREK

A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat hírei

Farsangszoza

Farsangi fánk, hagymás-zsíros kenyér, aranyhegyi bor, fúvószenekar és remek hangulat – így telt az idei Farsangszoza, a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat háromnapos, farsang vasárnapjától húshagyókeddig tartó rendezvénye.

Az első nap hagyományosan a gyermekeké és a fiataloké volt: a Napsugár Óvoda „Schmetterling” táncsoportja, az Ifjúsági Fúvószenekar és az általános iskolások (az ÁMK táncsoportjai, a „Frohe Kinder” táncsoport, valamint a 8. osztályosok) adtak műsort. Nagy sikere volt az óvodások énekes-táncos műsorának és a „Berceli sváb lakodalmas” előadott részletének is! A műsort követően a lakodalmast is kísérő Német Nemzetiségi Fúvószenekar játszott, megújult repertoárjukban sok régi és új keringővel, polkával.

Farsang hétfőjén a „Táncoló talpak” gyermek-táncsoport jelmezes előadásával kezdődött a program, melyet a Szent X. Pius Énekhar vidám dalai követtek, tőlük a „Lustig ist das Zigeunerleben”-t is hallhattuk. A „Club For Dance” csoport társastáncokból álló fergeteges műsorát visszatapsolta a közönség. A műsorszámok között és után Schmidt Zoltán harmonikán és Turcsek Róbert dobos játszott régi táncdalokat és slágereket, melyre a kitartó közönség – hétfői naphoz képest – meglepően sokáig táncolt.

A keddi napon örömmel köszönthettük a színpadon a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Kórust, Herendi Ákos harmonika-kíséretével gyönyörű dalokkal lepték meg a nézőket. A Füzi Elek Vegyeskar immár hagyományossá váló előadása két részből állt: a színpadon a tőlük megszokott színvonalú dalszokorból és az azt követő – farsanghoz illő – vidám, maskarás bolondozásból. A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Kultúregyesület Örömcsapata Schmidt Zoltán és Turcsek Róbert kíséretével berceli táncokat mutatott be: a kedden viselt zöld felsőszoknya, mint régi hagyomány jelent meg öltözetükben. Az est és a rendezvény zárásaként először a Ceglédberceli Né-

met Nemzetiségi Fúvószenekar, majd Herendi Ákos zenélt, táncra bízta a szép számú közönséget.

Szeretnénk köszönetet mondani a fellépőknek, felkészítőiknek, a gyermekeket kísérő családtagoknak; minden kedves vendégünknek, aki a három nap bármelyikén is megtisztelt minket jelenlétével; valamint a Német Nemzetiségi Kultúregyesület tagjainak a rendezvény megvalósításában nyújtott segítségükért! Találkozunk a 2013-as Farsangszozában!

AKTUELL - AKTUÁLIS

AUFRUF

17. November 2012

Saarer Tanzgruppe, Werischwarer Tanzgruppe

2012. november 17.

Szári Német Nemzetiségi Táncsoport, Pilisvörösvári Német Táncegyüttes

ERINNERUNG AN DIE VERTREIBUNG IN WETSCHESCH – KITELEPÍTÉSI MEGEMLÉKEZÉS VECSESEN

Wetschesch, am 13. Mai 2012 um 11 Uhr

Erinnerung an die Vertreibung der Wetschescher Deutschen - Heilige Messe in der „Szent Kereszt” Kirche, dann Kranzniederlegung an der Gedenktafel am Bahnhof.

Ort: „Szent Kereszt” Kirche

(Vecsés, Jókai M. Str. 70.), Bahnhof Wetschesch

Veranstalter: Donauschwäbische Selbstverwaltung Wetschesch

Vecsés, 2012. május 13-én 11 órakor

Megemlékezés a kitelepítés 66. évfordulójáról – Mise a Szent Kereszt Templomban, utána koszorúzás a vasútállomáson lévő emléktáblánál.

Helyszín: Szent Kereszt Templom

(Vecsés, Jókai M. u. 70.), vecsési vasútállomás

Szervező: Vecsési Német Nemzetiségi Önkormányzat

ERINNERUNG AN DIE VERTREIBUNG DER BERZELER UNGARNDÉUTSCHEN

AM 16. MAI 2012 IM KULTURZENTRUM DÓZSA
GYÖRGY

Programm:

17:30 - Kranzniederlegung an der Gedenktafel am
Amt der Selbstverwaltung

18:00 - Eröffnungsansprache: Bürgermeister Josef
Török

18:05 - Vertreibung der Ungarndeutschen im
Komitat Pesth: ein Vortrag von Michael Frühwirth,
Vorsitzender des Kulturvereins Vecsés

MEGEMLÉKEZÉS A BERCELI SVÁBOK KITELEPÍTÉSÉNEK 66. ÉVFORDULÓJÁRÓL

2012. MÁJUS 16-ÁN A DÓZSA GYÖRGY
MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS KÖNYVTÁRBAN

Program:

17:30 - Koszorúzás a Polgármesteri Hivatalnál lévő
emléktáblánál

18:00 - Megnyitó beszéd: Török József polgármester

18:05 - A Pest megyei svábok kitelepítése (a
vecsésiek példáján keresztül): Frühwirth Mihály, a
Kulturverein Vecsés elnökének előadása

Veranstalter:

Selbstverwaltung Gemeinde Berzel/Ceglédbercel,
Deutsche Selbstverwaltung Berzel

Szervező:

Ceglédbercel Község Önkormányzata, Ceglédberceli
Német Nemzetiségi Önkormányzat

ALLE INTERESSENTEN WERDEN HERZLICH
ERWARTET!

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!

REPORTAGE - RIPORT

FASCHINGSTUMM 2012 - FARSANGSZOBA 2012

(Fotos: Edina Kürtösi / Fotók: Kürtösi Edina)

KINDERECKE, JUGEND - GYERMEKSAROK, FIATALOK

SUCHE DIE PAARE! - PÁRKERESŐ

Deutschland	London
Ungarn	Washington DC
England	Wien
Rumänien	Budapest
Österreich	Berlin
Türkei	Bukarest
Griechenland	Warsau
Italien	Oslo
Polen	Moskau
USA	Rom
Norwegen	Athen

BRINGE DIE EINZELNEN TEXTSTELLEN IN DIE RICHTIGE REIHENFOLGE. - TEDD SORREND BE A TÖRTÉNET MONDATAIT!

___ steht um halb acht auf. Er macht das Bett und zieht sich
___ auf. Ich schalte das Radio
1 Von Montag bis Freitag klingelt (Anfang)
___ nach Hause. Ich koche und esse
___ Zeitung. Dann schalten wir das Licht aus und schlafen ein.
___ mein Wecker um Viertel vor sieben. Um zehn vor sieben stehe ich
___ zur Arbeit. Und ich gehe
___ zu Mittag. Von drei bis fünf mache ich meine
___ in die Bäckerei. Wir essen Brötchen und trinken
___ zum Deutschkurs. Der Kurs beginnt um 9 Uhr und ist um Viertel nach zwölf
___ an. Um acht gehen wir zusammen
___ ein und gehe ins Bad. Ich dusche und putze die Zähne. Mein Freund
___ mein Freund nach Hause. Wir schalten den Fernseher
___ Hausaufgaben. Um halb sieben kommt
___ zu Ende. Um halb zwei komme ich
___ Kaffee. Dann fährt mein Freund
___ aus und gehen ins Bett. Ich höre noch Musik und mein Freund liest
___ ein und sehen von acht bis halb zwölf
___ fern. Um halb zwölf schalten wir den Fernseher

LACH MIT! WITZE

Ein alter Mann klingelt an der Tür. Fritzchen öffnet, im Mund eine dicke Zigarre und in der Hand ein Glas Whisky.

Irritiert fragt der alte Mann: „Sind deine Eltern da?“
Grinst Fritzchen zurück: „Sieht das etwa so aus?“

Gehen zwei Zahnstocher (fogpiszkáló) im Wald spazieren. Plötzlich läuft ein Igel an ihnen vorbei. Da sagt der eine Zahnstocher zum anderen: „Sag mal, wusstest du, dass hier ein Bus fährt?“

Frage: Was ist grau und leuchtet?
Antwort: Ein elektrischer

ERLÄUTERN SIE DIE WÖRTER WIE IM BEISPIEL. – OLYAN, MINT....

bienenfleißig – (fast/genau) so fleißig wie die Bienen

schneeweiß – _____

blitzschnell – _____

butterweich – _____

federleicht – _____

rosenrot – _____

sonnenklar – _____

olivengrün – _____

RELIGION - VALLÁS

UNSERE GEBETE - IMÁDSÁGAINK

VATERUNSER - MIATYÁNK

Vater unser im Himmel,
Geheiligt werde dein Name.
Dein Reich komme.
Dein Wille geschehe,
Wie im Himmel, so auf Erden.
Unser tägliches Brot gib uns heute.
Und vergib uns unsere Schuld,
Wie auch wir vergeben unsern Schuldigern.
Und führe uns nicht in Versuchung,
Sondern erlöse uns von dem Bösen.
Denn dein ist das Reich und die Kraft
Und die Herrlichkeit in Ewigkeit.
Amen.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
Szenteltessék meg a Te neved,
Jöjjön el a Te országod,
Legyen meg a Te akaratod,
Amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma,
És bocsásd meg vétkeinket,
Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétke-
zőknek,
És ne vígy minket kísértésbe,
De szabadíts meg a gonosztól.
Mert Tiéd az ország, a hatalom
És a dicsőség, mindörökké.
Ámen.

GEGRÜSSET SEIST DU, MARIA - ÜDVÖZLÉGY

Gegrüßet seist du, Maria, voll der Gnade,
Der Herr ist mit dir.
Du bist gebenedeit unter den Frauen,
Und gebenedeit ist die Frucht deines Leibes, Jesus.
Heilige Maria, Mutter Gottes,
Bitte für uns Sünder
Jetzt und in der Stunde unseres Todes.
Amen.

Üdvözlégység Mária, kegyelemmel teljes,
Az Úr van teveled,
Áldott vagy te az asszonyok között,
És áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.
Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek Szent Anyja,
Imádkozzál érettünk, bűnösökért,
Most és halálunk óráján.
Ámen.

DAS APOSTOLISCHE GLAUBENSBEKENNTNIS - AZ APOSTOLI HITVALLÁS

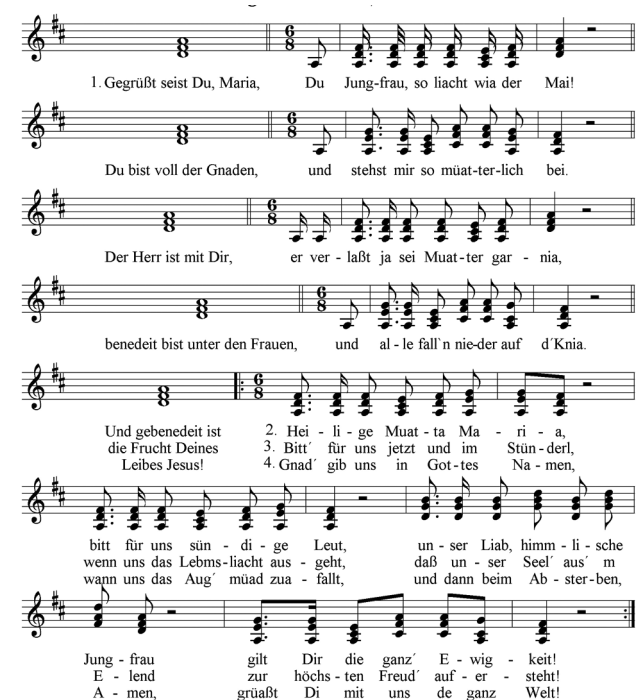
Ich glaube an Gott, den Vater, den Allmächtigen,
Den Schöpfer des Himmels und der Erde.
Und an Jesus Christus,
Seinen eingeborenen Sohn, unsern Herrn,
Empfangen durch den Heiligen Geist,
Geboren von der Jungfrau Maria,
Gelitten unter Pontius Pilatus,
Gekreuzigt, gestorben und begraben,
Hinabgestiegen in das Reich des Todes,
Am dritten Tage auferstanden von den Toten,
Aufgefahren in den Himmel;
Er sitzt zur Rechten Gottes, des allmächtigen
Vaters;
Von dort wird er kommen,
Zu richten die Lebenden und die Toten.
Ich glaube an den Heiligen Geist,
Die heilige katholische Kirche,
Gemeinschaft der Heiligen,
Vergebung der Sünden,
Auferstehung der Toten
und das ewige Leben.
Amen.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában,
Mennynek és földnek Teremtőjében.
És Jézus Krisztusban,
Az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban,
Aki fogantatott Szentlélektől,
Született Szűz Máriától,
Szenvedett Poncius Pilátus alatt;
Mégfeszítették, meghalt és eltemették.
Alászállt a poklokra,
Harmadnapon feltámadt a halottak közül,
Fölment a mennybe,

Ott ül a mindenható Atya Isten jobbán,
Onnan jön el
Ítélni élőket és holtakat.
Hiszek Szentlélekben.
Hiszem a katolikus anyaszentegyházat,
A szentek közösségét,
A bűnök bocsánatát,
A test feltámadását
És az örök életet.
Ámen.

MARIENLIED - MÁRIA-ÉNEK

Gegrüßt seist du Maria, du Jungfrau

Wallfahrt und Kirchtag der Ungarndeutschen

in Maria Eichel am Samstag, 5. Mai 2012

Magyarországi Németek Zarándoklata és Búcsú

Makkosmárián, 2012. május 5-én

Stefan Lochner (1400 – 1451):
Muttergottes in der Rosenlaube – Szűz Mária a rózsas-
lugasban

UNSERE HEIMAT - OTTHONUNK

AUS DEM LIEDERSCHATZ DES DORFES BERZEL - Ceglédbercel CEGLÉDBERCEL DALKINCSEBŐL

KOMM SCHNEIDS MIR MEINE ODEL AB

Komm schneids mir meine Odel ab,
Ich woll nicht mehr leben,
Weil mir mein schön Schoutzel,
Den Abschied hot geb'n.

Ich bin jo verlassen,
Verlassen bin ich,
Wia der Stein auf der Gassen,
So verlassen bin ich.

Drum kehr ich in der Kirche,
In der Kirche hinein,
Dort kniach ich mi nieda,
Und weine mich kuad aus.

O mein Gott, o mein Gott,
O mein Gott und Herr,
Bring mia mein schöns Schoutzel,
Noch einmal da her.

Er ist jo kein Raiber,
Er ist jo kein Dieb,
Mein hearzig schöns Schoutzel,
Verlassen muasst nicht.

ES KLINGELT BEI DER NACHT

Es klingelt bei der Nacht,
Es klingelt bei der wiri-wiri-wo,
Es klingelt bei der Nacht,
Bei der Nacht ist finster,
Schnelladi-welladi-wiri-wiri-wo,
Wenn kein Sternlein ist.

Ich komm vor einen Haus,
Ich komm vor einen wiri-wiri-wo,
Ich komm vor einen Haus,
Drei Mädchen sind darinnen,
Schnelladi-welladi-wiri-wiri-wo,
Die jüngste macht mir auf.

Sie führt mich auf dem Stieg,
Sie führt mich auf dem wiri-wiri-wo,
Sie führt mich auf dem Stieg,
Ich hab' g'laubt Sie führt mich schlafen,
Schnelladi-welladi-wiri-wiri-wo,
Von Fenster staucht Sie mich 'naus.

Da fall ich auf ein Stein,
Da fall ich auf ein wiri-wiri-wo,
Da fall ich auf ein Stein,
Drei Rippen san mir brochen,
Schnelladi-welladi-wiri-wiri-wo,
Das hätt' nicht müssen sein.

Das hätt' nicht müssen sein,
Das hätt' nicht müssen wiri-wiri-wo,
Das hätt' nicht müssen sein,
Warst du zu Haus' geblieben,
Schnelladi-welladi-wiri-wiri-wo,
Dann war es nicht gescheh'n.

MONAT FÜR MONAT - HÓNAPSOROLÓ

Mai

Die Mädchen warteten auf dem Morgen 1. Mai, ob sie Maibaum bekommen haben. Die Buben haben alle Torheiten verbracht. Sie probierten die mit Streifen ausgeschmückten Maibäume auf die höchste Punkte der Häuser aufstellen. Es kam vor, dass der Wirt sein Trosswagen auf seine grosse Überraschung auf dem Dach zusammengepackt sah wieder.

1.Mai ist der Tag von St. Joseph, der Heilig der Arbeiter. Man feiert am 4.Mai St. Florian, der Heilig des Feuers.

Der Tag am besten namhaft in diesem Monat war 16.Mai, der Tag von St. Johann von Nepomuk, der Schutzheilige des Dorfes und der Kirche, der Tag der Wallfahrt. Es begann mit der festlichen Messe, danach folgte der Prozession. Die Mädchen waren sich im Seide, Samt und Hemd angekleidet mit Schadl. Erst danach darf es zu den Ringelspiel und den Zelten hingehen. Am Nachmittag war ein Ball veranstaltet, wo die Veranstalter einen Maibaum ge stellt haben, und tanzten Lammtanz bei jedem Kneipe. Am Abend vor dem Ball es wurde eine Weide auf einem 8-10 m hoch Stab mit Hörnchen, Bierflaschen und mit nationalfarben Streifen gebunden. Der Bursche, der konnte aufklettern, darf das Kipfel, oder die Flasche erhalten. Bei der Lammtanz sassen zwei Buben auf einem Fass unter dem Baum und hielten zwei schneeweiss ausschmückten Lamm. Sie wurden am Ende, bei der Tombola ausgelost. Der Ball war auf dem Hof der Kneipe veranstaltet. Die Mädchen trugen im Ball wiesse Röcke, Spitzentiehl, Heimed, neue Schurze und Lackschuhe. Das Spitzentiehl haben sie nur jährlich auf diesem Anlass an. Sonst haben das Spitzentiehl nur die Bräute getragen. Die Buben waren in Schnurhose, Stiefel und im Surdl Weste. Auf diesem Ball durften auch die Verheirateten tanzen. Am Abend gingen sie zu Hause zu Abendessen und sich umzukleiden in die farbigen Röcke. Nur danach darf es für die Mädchen sich niedersetzen. Der Ball dauerte bis Morgen 2 Uhr.

Veronika Szeidl

Május

Május 1-re virradóra izgalommal várták a lányok, hogy kaptak-e májfát. A fiúk mindenféle bolondságot

elkövettek. A házak legmagasabb pontjára próbálták feltenni a szalagokkal feldíszített májfákat. Előfordult, hogy a gazda szekerét nagy meglepetésére a tetőn összerakva látta viszont.

Május 1. Szent József, a munkások szentjének a napja. Május 4-én ünnepelték Szent Flóriánt, a tűz védőszentjét.

A legnevezetesebb nap ebben a hónapban május 16, Nepomuki Szent János, községünk és templomunk védőszentjének a napja, búcsú napja. A búcsú az ünnepi nagymisével kezdődött, majd a körmenet következett. A lányok selyemben, bársonyban, ingvállban voltak sádlival. Csak ezt követően lehetett menni a körhintákhoz és a sátrakhoz.

Délután bál volt báránytáncos és májfa állítással minden kocsmánál. Bál előtti este egy 8-10 m-es karóra egy fűzfát kötöttek óriáskiflivel, sörös üvegekkel és nemzetiszín szalaggal. Amelyik legény fel tudott mászni, és le tudott hozni egy kiflit, vagy egy üveget, az övé lehetett. A báránytánc közben a májfa alatt két fiú ült egy hordón és két hófehér, feldíszített bárányt tartottak, amiket a végén kisorsoltak. A bált a kocsmá udvarán rendezték. A lányok fehér szoknyában, csipkés vállkendőben, ingvállban, új kötényben, lakkcipőben voltak. ezt a csipkés vállkendőt évközben csak ezen az egy alkalmon és menyasszonykorukban viselték. A fiúk zsinóros nadrágot, csizmát és surdlis mellényt hordtak. Ezen a bálon a házasság is táncolhattak. Este hazamentek vacsorázni, átöltözni színes szoknyába. Ezután a lányok már leülhettek. A bál hajnal 2-ig tartott.

Szeidl Veronika

(Aus der Sammlung von Ibolya Polónyi-Zsuzsador, Polónyiné Zsuzsador Ibolya gyűjteményéből)

WERT - ÉRTÉK

DER BERZELER FRIEDHOF UND SEINE GRABMÄLER

Der alte, bereits im Jahre 1700 existierende Friedhof lag an der nördlichen Grenze des Dorfes. Die dortigen Gräber wurden noch in den 1940er Jahren gepflegt, aber beerdigt wurde dort niemand mehr. Als hier keine freien Grabplätze mehr zu finden waren, wurde im Jahre 1906 der neue Friedhof eröffnet. Das Territorium des neuen Friedhofs bekam die Gemeinde von dem Berzeler Grundbesitzer Johannes Ragány, dem Pfarrer von Dere. Der Friedhof stand für alle Religionen offen, alle getauften Gestorbenen konnten hier beerdigt werden.

Auf allen Friedhöfen gab es Regeln zur Anordnung der Gräber und wie viele Tote dort beerdigt werden durften. Die Einrichtung des Friedhofes zeigte folgendes Bild: Er war in vier Teile geteilt. Im nördlichen Teil des Friedhofs lag die Parzelle für Kinder. Daneben, gegenüber dem Haupteingang, stand die Leichenhalle, die der Arzt der Gemeinde, Johann Reich, im Jahre 1953 erbauen ließ. Es gab ein Stück Boden, am südlichen Teil, das den Grabgräbern gehörte. Auf der restlichen Fläche standen die Gräber der erwachsenen Gestorbenen. Die Ausrichtung aller Gräber war gleich, sie schauten zum Dorf, also nach Süden. Auf dem Friedhof sind verschiedene Grabmäler zu finden. Ein Grabmal ist die Ruhestätte eines Verstorbenen und soll die Erinnerung an den Toten erhalten. Die Grabinschriften werden immer der jeweiligen Religion entsprechend formuliert.

In Berzel war der schneeweiße Marmor (Marmor von Carrara) das beliebteste Material, aus dem Grabsteine gemacht wurden. Die Leute, die den Marmor nicht bezahlen konnten, ließen die Grabsteine ihrer Verstorbenen aus Kalkstein ausschneiden, aber der Kalkstein wurde schnell grau, war schnell abgenutzt und konnte sich den Witterungsverhältnissen schlecht widersetzen. Grabmäler aus schwarzem Granit waren auch sehr beliebt. Das typisch Berzeler Grabmal besteht aus weißem Marmor, es ist parallelogrammförmig, auf seinem Scheitelpunkt mit einem Halbkreis und darauf steht ein Kreuz. Die Grabinschriften zeigen

auch ein buntes Bild. Üblich war vorwiegend: „Hier ruhet“ oder „Ruhe/Frieden auf ihre/seine Asche“, „Hier ruhet von Gott berufen“, aber es sind auch viele deutsche Gedichte mit gotischen Buchstaben zu finden. Die Form und Verzierung der Grabmäler zeigen viele Unterschiede: Sie hängen vom Alter und Geschlecht des Verstorbenen und natürlich vom finanziellen Hintergrund der Familie ab. In vielen Fällen ist am Grab eines Jugendlichen ein Schwarz-Weiß-Foto von ihm zu finden. Der entzweigebrochene Weidenbaum am Grabmal symbolisierte das zu früh unterbrochene Leben eines Jugendlichen. Für die verstorbenen Kinder ließ die Familie eine Engelsfigur oder einen betenden Jungen aus Kalkstein auf das Grabmal fertigen. Auf vielen Gräbern, wo Ehepaare ruhen, sind kleine weiße Tauben zu finden, die die ewige Liebe symbolisieren. Wenn die eine Taube ihren Kopf zum Grab hin wendet und die andere ihren Blick zum Himmel hebt, so bedeutet das, daß der eine Ehepartner schon gestorben ist, aber der andere noch lebt.

Frau Szondi hat die Deutsche Minderheitenselbstverwaltung von Berzel mit der Idee aufgesucht, daß die alten, deutschen Grabsteine für die Zukunft bewahrt werden sollten. Die Idee begeisterte den Friedhofspfleger Josef Szigetvári, der einen Gedenkort aus alten Grabsteinen errichten wollte. Franz Töröcsik hat an einem Verfahren experimentiert, wonach er die Steine ohne zu schleifen geputzt und neubemalt hat. So konnte der patinierte Zustand der Grabsteine erhalten bleiben. Jeweils 200.000 Forint wurden von der Deutschen Selbstverwaltung und von der Selbstverwaltung der Gemeinde zur Sanierung und Aufstellung gespendet. Um die Leichenhalle wurden 25 Grabsteine aufgestellt, der älteste stammt aus dem Jahre 1843. Die Grabsteine wurden am 1. November 2011 von Pfarrer Mihaelis Kizsel gesegnet. Die Rückmeldungen der letzten Wochen beweisen auch, daß somit eine würdige Erinnerung an unsere Vorfahren zustandekam.

Petra Sznopka-Molnár

A Ceglédberceli Temető és a sírkövek

A régi temető 1700-ban a falu északi peremén feküdt. Az itteni sírokat még az 1940-es években is

gondozták. Amikor már nem maradt több hely a temetkezésre, 1906-ban megnyitották az új temetőt. A területet a berceli földbirtokos (egyben Dere papja) Ragány Johannes ajándékozta a falunak. A temető kapuja minden megkeresztelt előtt „nyitva állt”.

Minden temetőben a sírok elhelyezését, és az egy sírban nyugvó halottak számát szabályozzák. Régebben 4 részre osztották a temető területét: északon a gyermekparcella, a bejáratnál a ravatalozó, melyet 1953-ban az orvos Johann Reich nyitattatott meg, egy darab föld a sírásóé volt, aki ezen növényeket termesztetett, a maradék földterület felnőtt-parcella volt. Minden sír tájolása ugyanolyan volt: déli fekvésű. A temetőben sokféle sírt találhatunk. A fejfák feladata, hogy az elhunyt nevét, születési és halálzási dátumát és a szerettek utolsó búcsúszavait az örökkévalóságnak megőrizték. A feliratokat vallási hovatartozástól függően fogalmazzák meg.

Ceglédbercelen közkedvelt volt a hófehér Karara-i márvány, melyből a sírköveket kifaragták. Azok, akik nem tudták ezt megfizetni, mészkőből készítették a sírokat. A mészáros nem állt ellen az időjárás viszontagságainak, gyorsan kopott és hamar beszürkült. A fehér márvány mellett fekete gránit is elegáns volt. A tipikus berceli sírkő fehér márvány, paralelogramma-alakú, csúcsán félkörrel, tetején kereszttel. A feliratok is színes képet mutatnak. Az általános feliratok németül, gót betűvel íródtak: Itt nyugszik/ Béke poraira/ Itt nyugszik Istentől hívva. A sírkő formája és a díszítése az elhunyt nemétől és életkorától függött. A fiatalon elhunytak sírjára fekete-fehér fotót tettek díszíté-

sül és a kettétört fűzfa is a fiatal élet „kettétörését” szimbolizálta. A gyermekek sírjain imádkozó gyerekek vagy angyalfigurát láthattunk. A két fehér galamb a sírkő tetején a házaspárok örök szerelmét jelezte. Ha az egyik a sírra, a másik az égre nézett, azt jelentette, hogy a házaspár egy tagja elhunyt, a másik még életben van.

A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzatot Szondi Ferencné kereste meg, hogy a temetőben fellelhető német nyelvű sírköveket méltó módon kellene megőrizni az utókor számára. Javaslatát találkozt Szigetvári József temetőgondnok régi ötletével, hogy egy emlékhely kerüljön kialakításra a temetőben az említett sírkövekből. Szigetvári József kérésére Törőcsik Ferenc sírkőfaragó egy régi sírkövön kísérletezte ki azt az eljárást, amellyel csiszolás nélkül megtisztította és újrafestette a köveket, megőrizve azok patinás állapotát. Az elkészült sírkő felállítását a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat képviselőtestülete 200 ezer Ft összeget szavazott meg a többi sírkő felállítására, melyhez Ceglédbercel Község Önkormányzatának képviselőtestülete szintén 200 ezer Ft támogatást biztosított. 25 német nyelvű sírkő lett felállítva a ravatalozó körül a meglévő néhány darab mellé, közülük a legrégebbi 1843-ból való. Az így kialakított emlékhelyet 2011. november 1-én Kiszél Mihály atya áldotta meg. Az elmúlt hetek visszajelzései egyértelművé tették, hogy Törőcsik Ferenc és Szigetvári József munkája méltó emléket állít elődeinknek a község lakosságának meglegedésére.

Sznopkáné Molnár Petra

ALTE FOTOS - RÉGI FÉNYKÉPEK

DIE FAMILIE SZEIDL - A SZEIDL CSALÁD

(Aus der Sammlung von Ibolya Polónyi-Zsuzsador,
Polónyiné Zsuzsador Ibolya gyűjteményéből)

DIE VERTRIEBENEN AUS BERZEL UND WETSCHESCH MUSIZIEREN IN DER BARACKE - KITELEPÍTETT BERCELI ÉS VECSÉSI ZENÉSZEK A BARAKKBAN

*(Aus der Sammlung von Michael Frühwirth /Wetschesch/,
Frühwirth Mihály /Vecsés/ gyűjteményéből)*

IMPRESSZUM - IMPRESSUM

BERZELBLATT

Die offizielle Zeitung der Deutsche Selbstverwaltung
Berzel
A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat
hivatalos lapja

ISS-Nummer/Engedélyszám: ISSN regisztráció alatt
Auflagenhöhe/Példányszám: 1600

Herausgeber und Redaktion/Kiadó és szerkesztőség:

Deutsche Selbstverwaltung Berzel/Ceglédberceli
Német Nemzetiségi Önkormányzat
2737 Ceglédbercel, Pesti út 96.
E-mail: berzelblatt@freemail.hu; nemet.kisebbseg@
ceglédbercel.hu
Telefon: (+36) 70-282-1888

Verantwortlich für die Herausgabe/Felelős kiadó:

Vorsitzende(r) der Deutsche Selbstverwaltung
Berzel
A Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat
elnöke

Verantwortlich für die Redaktion/Felelős szerkesztő:

Farkas Szabolcs

Umbruch und Druckerei/Tördelés és nyomdai munkálatok:

Kárpátia Stúdió Kft.
1015 Budapest, Csalogány u. 12. A lh. I/3.
E-mail: kiado@karpatiastudio.hu
Telefon: (+36) 20-436-5708